

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6CdoPr/5/2024
Identifikačné číslo spisu: 4116201890
Dátum vydania rozhodnutia: 26.09.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Terézia Mecelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:4116201890.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Ľ. Ž., narodeného XX. H. XXXX, M. A., A. XXX, zastúpeného advokátom JUDr. Martinom Kákošom, Topoľčany, Bernolákova 32, proti žalovanej Nákladná doprava - LIKA, spol. s r. o., Nitra, Rastislavova 4, IČO: 36 558 397, zastúpenej advokátkou JUDr. Evou Hlaváčovou, Nitra, Farská 12, o zaplatenie mzdových nárokov v sume 1.259,25 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 12Cpr/1/2016, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 29. novembra 2023 sp. zn. 5CoPr/9/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie odmieta.

Žalobca je povinný zaplatiť žalovanej náhradu trov dovolacieho konania vo výške určenej súdom prvej inštancie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 10. augusta 2022 č. k. 12Cpr/1/2016-616 I. zamietol žalobu, II. žalovanej priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v plnej výške a III. znalkyni V. P. N. priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania. Rozsudok právne zdôvodnil ustanovením § 118 ods. 1, § 130 ods. 1, 3 a 4 a § 145 ods. 1 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonníka práce v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákonník práce“). Vecne dôvodil, že proti tvrdeniam žalobcu o nevyplatení sporných mzdových nárokov a cestovných náhrad žalovaná produkovala dôkazy svedčiace o opaku, a to výdavkový pokladničný doklad z 29. mája 2015 na sumu 620 eur, cestovný príkaz z 8. júna 2015 na sumu 153,90 eura, cestovný príkaz z 2. júna 2015 na sumu 691,50 eura. Žalobca v konaní nepreukázal tvrdenie, že podpis na uvedených dokladoch nebol jeho, o čom svedčí vykonané znalecké dokazovanie. Znalkyňa V. P. N. uviedla, že sa nedá jednoznačne vylúčiť, že pisateľom sporného podpisu bol niekto iný ako žalobca, skúmaniu podrobila aj podpisy na cestovných príkazoch, urobila to z dôvodu neobvyklej situácie, keďže žalobca stiahol svoju žiadosť o preskúmanie šiestich podpisov, ak by zamiešala podpisy na cestovných príkazoch medzi skeny, ktoré si robila, nemala by pochybnosti o pravosti podpisu. Záver znaleckého posudku je taký, že podpis nesie viac znakov pravosti podpisu ako nie. Okrem toho bol v konaní vypočutý svedok K. K., ktorý potvrdil, že záloha bola žalobcovi vyplatená, osobne mu ju vyplácal, bolo to 620 eur, žalobca si peniaze prerátal a

priamo pred ním podpísal výdavkový pokladničný doklad. Na základe pokynu odvolacieho súdu v zrušujúcom uznesení súd prvej inštancie doplnil dokazovanie kontrolným znaleckým posudkom znalca V. V. K., podľa ktorého cestovné príkazy zo 4. mája 2015, 2. júna 2015, 8. júna 2015 a príjmový pokladničný doklad z 29. mája 2015 sú opatrené pravými vlastnoručnými podpismi žalobcu. Zo znaleckého posudku vypracovaného Kriminalistickým a expertíznym ústavom Policajného zboru vyplýva, že sporné podpisy na cestovných príkazoch z 2. júna 2015 a 8. júna 2015, na príjmovom pokladničnom doklade z 29. mája 2015 ako aj potvrdenie o prevzatí zálohy na mzdu vyhotovil žalobca, iné skutočnosti neboli zistené. Znalkyňa V. A. X. Č. (Kriminalistický a expertízny ústav Policajného zboru) uviedla, že neboli zistené nijaké znaky falšovania, jednalo sa o spontánne prejavy; ak by si všimla niečo podozrivé, oslovila by kolegov z oddelenia kriminalistického skúmania dokumentov, ktoré sa zaoberá technickým falšovaním, takáto potreba však nevyvstala. Rozhodnutie o trovách konania právne odôvodnil ustanovením § 253 a § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších zákonov (ďalej tiež len „CSP“) a vecne plným úspechom žalovanej v konaní a nárokom znalca voči neúspešnému žalobcovi.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej tiež len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie tiež len „nižšie súdy“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 29. novembra 2023 sp. zn. 5CoPr/9/2022 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny podľa ustanovenia § 387 ods. 1 a 2 CSP a žalovanej priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnej výške. Potvrdenie rozsudku súdu prvej inštancie odôvodnil jeho vecnou správnosťou. Uviedol, že prvoinštančný súd sa vysporiadal s obsahom jednotlivých znaleckých posudkov vypracovaných pre potreby sporu (znalecký posudok č. 8/2019 vyhotovený znalkyňou V. P. N., znalecký posudok č. 11/2021 vyhotovený znalcom V. V. K. a znalecký posudok ČES:PPZ-KEU-BA-EXP-2021/1450 vypracovaný Kriminalistickým a expertíznym ústavom policajného zboru), ktorých závery sú totožné v konštatovaní, že príjmový pokladničný doklad z 29. mája 2015 je podpísaný vlastnoručným podpisom žalobcu. Autor znaleckého posudku č. 11/2021 V. V. K. vo svojom písomnom vyjadrení reagujúc na námietky strán sporu navyše uviedol, že aj cestovné príkazy zo 4. mája 2015, 2. a 8. júna 2015 vlastnoručne podpísal žalobca, pričom znaky mechanického falšovania podpisu nezistil. Ani v konaní vypočutá znalkyňa V. A. X. Č., W. z Kriminalistického a expertízneho ústavu policajného zboru nezistila nijaké znaky falšovania. Doplnenie dokazovania nepovažoval za potrebné a vykonané dokazovanie posúdil ako dostatočné pre rozhodnutie vo veci. Rozhodnutie o trovách odvolacieho konania právne odôvodnil ustanovením § 396 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP a vecne úspechom žalovanej v odvolacom konaní.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie. Dovolanie odôvodnil ustanovením § 420 písm. f) CSP, t. j. nesprávnym procesným postupom súdu znemožňujúcim strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Navrhol zrušiť napadnutý rozsudok odvolacieho súdu ako aj rozsudok súdu prvej inštancie a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Namietal, že súd prvej inštancie a rovnako aj odvolací súd zamietli jeho návrh na doplnenie dokazovania, ktorým žiadal ustanovenie znalca z odvetvia kriminalistické skúmanie dokumentov za účelom preskúmania technického falšovania sporných listinných dôkazov predložených žalovanou, čím mu bolo znemožnené preukázať technické sfalšovanie listinných dôkazov, o ktoré súd oprel svoje rozhodnutie. Za účelom zistenia technického falšovania nepostačuje vyjadrenie znalkyne z iného odboru než z odvetvia kriminalistického skúmania dokumentov; znalkyňa pritom uviedla, že sa nevie vyjadriť k otázke, či je možné vylúčiť technické falšovanie sporných podpisov. Znalec z odvetvia kriminalistického skúmania ručného písma a podpisov sa pri skúmaní ručného písma síce môže vyjadriť k tomu, či zistil alebo nezistil stopy po technickom falšovaní dokumentu, takéto vyjadrenie však nemá žiadnu relevanciu pre výsledky dokazovania. Vyjadrenie znalkyne V. A. X. Č., W. je potrebné vykladať tak, že ak písomznalci zistia podozrenia z technického falšovania, sú povinní na takúto skutočnosť upozorniť, čo však automaticky neznamená, že ak takéto podozrenie písomznalec nenadobudne, je oprávnený vysloviť záver, že dokument nebol technicky falšovaný.

4. Žalovaná vo vyjadrení k podanému dovolaniu poukázala na vykonané znalecké dokazovanie a navrhla dovolanie žalobcu zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky („najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo vydané napadnuté rozhodnutie (§ 424 CSP), za splnenia tiež podmienok zastúpenia takejto strany a spisania jej dovolania v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 časť vety pred bodkočiarkou CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Žalobca vyvodzoval prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Namietal, že súd prvej inštancie a rovnako aj odvolací súd zamietli jeho návrh na doplnenie dokazovania, ktorým žiadal ustanovenie znalca z odvetvia kriminalistické skúmanie dokumentov za účelom preskúmania technického falšovania sporných listinných dôkazov predložených žalovanou, čím mu bolo znemožnené preukázať technické sfalšovanie listinných dôkazov, o ktoré súd oprel svoje rozhodnutie.

9. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto posudzoval opodstatnenosť argumentácie žalobcu, že v konaní došlo k ním tvrdenej vade zmätočnosti.

10. Pojmovým znakom vady zmätočnosti uvedenej v ustanovení § 420 písm. f) CSP je, že k nej došlo nesprávnym „procesným“ postupom súdu, ktorý znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra pojednania veci (to, ako súd viedol konanie), znemožňujúca strane sporu (skôr a dnes ešte v mimosporových konaniach stále účastníkovi konania) realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (tu por. R 129/1999 a 1Cdo/202/2017, 2Cdo/162/2017, 3Cdo/22/2018, 4Cdo/87/2017, 5Cdo/112/2018, 7Cdo/202/2017 a 8Cdo/85/2018). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

11. Najvyšší súd vo vzťahu k dovolacím námietkam žalobcu uvádza, že nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP (1Cdo/41/2017, 2Cdo/232/2017, 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 7Cdo/11/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky (ústavný zákon SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov) posudzoval Ústavný súd Slovenskej republiky, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017).

12. Hoci ide o spor s ochranou slabšej strany, dovolací súd dopĺňa, že aj napriek tomu, že v sporoch s ochranou slabšej strany môže navyše súd aj bez návrhu zaobstarat' a vykonať aj taký dôkaz, ktorý slabšia strana nenavrhovala, neznamená to zároveň povinnosť súdu vykonať každý do úvahy prichádzajúci dôkaz, pretože stále platí, že súd rozhoduje, ktorý z dôkazov vykoná (porov. § 185 ods. 1 CSP) a či ide o taký dôkaz, ktorého vykonanie je nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci.

13. Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že v danej veci postačovalo vykonané dokazovanie (i niekoľkými znaleckými posudkami, výsluchom svedka) na rozhodnutie vo veci samej a nebolo potrebné vykonávať/obstarávať ďalšie dôkazné prostriedky. V tomto smere rozhodnutia nižších súdov boli dostatočne a logicky zdôvodnené (bližšie ods. 1 a 2 tohto uznesenia).

14. Námietky žalobcu po materiálnej stránke smerujú k spochybneniu procesu hodnotenia dôkazov v konaní a správnosti záverov, ku ktorým dospeli nižšie súdy.

15. Dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - porov. ustanovenie § 442 CSP, v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak dovolací súd takúto vadu v posudzovanom spore nezistil.

16. Dovolací súd ešte dopĺňa, že ani prípadné nesprávne právne posúdenie nezakladá vadu zmätočnosti (R 24/2017).

17. Pokiaľ žalobca polemizoval s právnymi závermi odvolacieho súdu, spochybňoval správnosť jeho rozhodnutia, či kritizoval prístup odvolacieho súdu k právnemu posudzovaniu veci, uvedené námietky významovo nezodpovedajú ani kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 CSP.

18. Prípustnosť dovolania žalobcu z § 420 písm. f) CSP vyvodit' nemožno.

19. Na základe vyššie uvedeného dovolací súd odmietol dovolanie žalobcu v súlade s § 447 písm. c) CSP ako neprípustné.

20. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 256 ods. 1 CSP per analogiam tak, že žalovanej ako procesnému súperovi žalobcu, ktorý zavinil výsledok dovolacieho konania obdobný jeho zastaveniu, priznal nárok na ich plnú náhradu. O výške náhrady trov dovolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie.

21. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.